

HISTORIA D'ESPANYA 1875-1898

Professor: BORJA DE RIQUER PERMANYER.

PROGRAMA

L'objecte d'aquesta assignatura és l'aprofundiment en l'estudi de l'època de la "Restauració" des de la formació d'aquest sistema fins la gran crisi de 1917. S'enfocarà la matèria sobre la base de l'estudi de temes monogràfics que seran completats amb comentaris de textos a classe, debats sobre lectures obligatòries, qüestionaris, etc.

"No se trata de un régimen parlamentario con abusos, el abuso es el sistema mismo".

JOAQUIN COSTA.

I LES BASES DEL SISTEMA CANOVISTA: CONSERVADURISME Y CENTRALISME.

Cànovas i l'articulació del "estado nacional". Restauració o rectificació?: El nou bloc dominant de la Restauració: les èlites i el poder. Institucionalització d'un sistema reservat a les classes propietàries: la constitució del 1876. Els partits dinàstics i el tron pacífic. El sistema caciquil: problemes de conceptualització i d'anàlisi. Les noves relacions Església-Estat. El paper de l'Exèrcit. El reforçament del procés de centralització.

II L'OPOSICIÓ AL SISTEMA: MARGINACIÓ O INTEGRACIÓ (1875-1898).

Els canvis de la política dels partits turnants respecte l'oposició: de la discriminació canovista a la tolerància liberal. El difícil camí del republicanisme: crisis i divisions (1875-1890). Els intents unitaris del any 90. Els nous corrents radicals. Republicanisme i obrerisme. La decadència del carlisme. El fracàs del "partit catòlic". L'escissió integrista.

Reconstrucció del moviment obrer durant els anys 80: sindicalisme, socialisme i anarquisme. Agitació i revolta al camp: de la "Mano negra" als fets de Jerez. La crisi dels anys 90: terrorisme urbà i repressió.

III DESENVOLUPAMENT I CRISI DEL MODEL CAPITALISTA ESPANYOL.

Rellançament del capitalisme agrari per la via del reforçament de la gran propietat. L'equilibri pressupostari com mecanisme de creixement econòmic. La gran crisi agrària dels 80. El proteccionisme com a via de superació de la crisi pels propietaris i reforçament de l'aliança amb la burgesia industrial. Desintegració de l'economia pagesa: proletarització i emigració rural.

IV EL PROBLEMA COLONIAL: EL CAS DE CUBA.

Cuba durant la segona meitat del s. XIX: crisi de la societat esclavista. Les contradiccions d'una economia dependent del mercat exterior y d'una administració corrupta i egoïsta. Les guerres colonials. Actituds espanyoles davant el conflicte cubà. L'intervencionisme nord-americà i el conflicte de 1898.

V. LA CRISI DEL 98.

Desgast i descrèdit del sistema canovista. El "desastre" colonial com a catalitzador de la crisi. El regeneracionisme i els seus límits: el de govern Silvela-Polavieja. El canvi tàctic de la burgesia catalana: la formació de la Lliga Regionalista.

BIBLIOGRAFIA BASICA:

Els llibres que a continuació es citen són el més fonamentals. Al llarg del curs es donarà bibliografia més especialitzada a cadascú dels temes monogràfics.

- TORTELLA, G., MARTI, C.; JOYER, J.M^a., GARCIA DELGADO, J.L. i RUIZ D.,: Revolución burguesa, oligarquía y constitucionalismo 1834-1923. Vol. VIII de la Historia de España El. Labor, Barcelona, 1981.
- MARTINEZ CUADRADO, M.: La burguesía conservadora (1874-1931). Alianza Editorial-Alfaguara, Madrid, 1973.

- FERNANDEZ ALMAGRO, M.: Historia política de la España contemporánea. Alianza Editorial, 3 vols. Madrid, 1968.
- VARELA ORTEGA, J.: Los amigos políticos. Alianza Editorial, 1977.
- SECO SERRANO, C.: Alfonso XIII y la crisis de la Restauración. Ariel, Barcelona 1969.
- GARCIA DELGADO, J.L. y ROLDAN, S.: La formación de la sociedad capitalista en España, 1914-1920. C., Cajas Ahorro, Madrid, 1973.
- MAURICE, J., SERRANO, C., J. Costa: Crisis de la Restauración y populismo (1875-1911). Siglo XXI, Madrid, 1977.
- SERRANO, Carlos.: Final del Imperio: España 1895-1898. Siglo XXI, Madrid, 1984.